

sanctæque definita sunt, ea ab omnibus diligenter exacteque fuissent observata, jam nunc Ecclesius nostræ Provinciæ pluribus doctis, et probatæ vitæ Sacerdotibus, et aliis Ecclesiasticis viris, ex quorum exemplo totius populi Christiani reformatio pendet, magis decoratas haberemus. In Compil. Jo. Teres Lib. I. Tit. VII. cap. 4. (*) Non me latet laudato Cap. 2. Patres Tridentinos titulum Patrimonii, vel pensionis agnovisse, ac probasse; at illud quoque certum est, ejusmodi titulos ea duntaxat causa admisisse, si id Ecclesiæ necessitas, vel utilitas postulasset. Patrimonium vero, vel pensionem obtinentes ordinari post hac non possint, nisi illi quos Episcopus judicaverit adsumendos pro necessitate, vel commoditate Ecclesiarum suarum. Hæ Tridentinæ Sanctiones novissima Concordatorum lege firmatæ, atque adeo ad ordines etiam minores, primamque clericalem Tonsuram extense sunt. Cap. IV. n. 1. et 2. (**) Patrimonii verò, vel Pensionis titulus ideò inventus est, et à Syn. Trid. probatus, ne ob Beneficiorum raritatem necessario Ecclesiæ servitio Ministri deessent. Unde qui Patrimonii, vel Pensionis titulo ordinati sunt, non minus Ecclesiæ, cui tanquam necessarij adscripti sunt, adligati esse debent, quam Beneficij. Syn. Prov. Tolet. an. 1582. Act. III. Decret. 32. alias 33. Ea vero deputatio (sic progreditur) in Litteris Ordinum testimonialibus adscribatur, ut Visitatores a singulis ejus ministerii rationem exigant. Quod si inconsulto Episcopo locum, cui adscripti sunt, deseruerint, eis ex præscripto Tridentinæ Synodi Sacrorum exercitium interdicitur. Sed quia plerumque evenire solet, ut nonnulli se ipsos fallentes, non Deum, simulatis donationibus cum tacito, vel expresso restituendi pacto, vel falsis etiam de industria conquisitis testibus, aliisque fraudibus conficta Patrimonia... ordinationis causa producant; si quis post hac (ita in Decret. præced.) falsa, confictaque hujuscemodi Patrimonia, vel commodata Beneficia, ut ordinetur, attulerit, ab executione ordinum ipso facto, quoad Ordinario visum fuerit, suspensus existat, ac præterea arbitrariis pœnis severe multetur. Illæ Tridentinæ Sanctiones de adscribendis cuidam Ecclesiæ ordinandis firmatæ sunt, Bulla Apostolici Ministerii Innoc. XIII. §. 3. et Concordati an. 1737. Art. IV. et IX. etiam ad ordines minores, primamque Clericalem Tonsuram extense sunt. Videsis Lib. I. Tit. XXIV. (*)

XV. Coronidis tandem loco hic addam auream in hanc rem Benedicti XIV. Constitutionem, à qua mihi temperare non potui; ubi omnium retro R. Pontificum sapientissimus Papa universos Christiani Orbis Episcopos ita hortatur: *In id mentis vestræ acies primum dirigenda est, ut cum adcurato delectu, ii Clericali militiæ adscribantur, a quibus merito possit expectari, ut iis in lege Domini ambulantes, et de virtute in virtutem euntibus, eorum vita cunctis adferat venerationem, et eorum opera Ecclesiis vestris spiritualem adferat utilitatem. Melius enim profecto est paucos habere ministros, sed probos, sed idoneos, atque utiles, quam plures, qui in ædificationem Corporis Christi, quod est Ecclesia, nequidquam sint valituri. Apostoli præceptum, ut ne manus cuiquam nimis propere imponantur, tunc potissimum servari necesse est, ubi de promovendis ad sacros Ordines, et ad Sacratissima Mysteria, quibus nihil est divinius, agendum sit.*

CAPUT SEXTUS.

DE PŒNITENTIA.

I. Sacramentum Pœnitentiæ olim ab antiquis Ecclesiæ Patribus *Confessio, Manuum Impositio, Fiaticum, Secunda Tabula post naufragium, Laboriosum*

Baptisma, (**) Pœnitentia, Benedictio, Communio, (*) aliisque adpellationibus designatum, tribus potissimum partibus, quasi materia constat, scilicet peccatorum confessione, contritione, et satisfactione, sive potius proposito satisfaciendi; (***) quibus verborum expressionibus usa est Syn. Penna-fid. an. 1302. Cap. IV. (*) formam verò constituit absolutio, quæ antiquitus enuntiabatur verbis deprecativis, at secutis temporibus proferri cœpit verbis indicativis; quod et hodie obtinet, ac Rituale R. præscribit. Eugenius IV. in Decret. pro Armenis. Syn. Trid. Sess. XIV. de Pœnit. cap. 6. (1)

II. Prioribus Ecclesiæ sæculis, atque adeò fere ad sæculum usque XII. triplex in Ecclesia, viguit Pœnitentiæ genus, scilicet Solemnis, sive Canonice, Publice, et Privatæ; (***) adhuc tamen secutis temporibus viguisse partim publicæ pœnitentiæ usum ediscimus ex Syn. Cojac. an. 1050. Cap. IV. et ex Syn. Tolet. an. 1323. Cap. XVIII. (*) Verùm de hoc veteris disciplinæ capite late agemus in nostris Antiquitatibus Christianis, uti etiam de Canonibus, et Libris Pœnitentialibus. Illud hic duntaxat observare præstat, veterem Ecclesiæ disciplinam in pœnitentia solemnî, et publicæ injungenda non esse omninò abolitam. Synod. enim Trident. Sess. XXIV. Ref. cap. 8. decernit, ut ubi de criminibus agatur, quæ publice, et coram multis sint perpetrata, condignam pro modo culpæ pœnitentiam publice injungi oporteat: verùm facultatem Episcopo tribuit, qua possit publicum pœnitentiæ genus, in aliud secretum commutare, si id conducere judicaverit. Adhæc solemnem etiam pœnitentiam etiamnum Episcopis in Pontificali exhibit Ecclesia, ejusque ritum exacte describit, ut pro temporum, locorum, atque criminum gravitate, et personarum qualitate eam reducant. Huic autem injungendæ Dies cinerum; quemadmodum publicæ absolutioni Feria V. in Cœna Domini aptissimum judicatur tempus: (***) Constit. Syn. Valent. an. 1255. Constit. de Confess. (*) et Pontificale R. Part. III. num. 2. et 3. S. Carolus Borromeus ad utriusque publicæ, ac solemnis pœnitentiæ instaurationem Episcopos, Parochosque hortatur in suis Synodis. (***) At hujus Canonice pœnitentiæ pæne nullum vestigium hodie videmus. (*)

III. Septem prioribus Ecclesiæ sæculis non modo in gravissimis delictis, verùm et in minoribus reservata Episcopo erat facultas pœnitentes reconciliandi: S. Cypr. Ep. II. Syn. Carthag. III. Can. XXXII. (***) Et Hispal. II. an. 619. Can. VII. Verùm ex hac lege idem Canon Carthaginensis videlicet eum eximit, qui in extremis ageret, hic enim poterat à Presbytero reconciliari, alioqui à solo Episcopo, vel eo jubente à Presbytero. Syn. Illiberit. Can. XXXII. (*) Nam Canonicam inter, et simpliciter publicam Pœnitentiam id discriminis intercedebat, quod illa non nisi ab Episcopo publice in Ecclesia ante Apsidem per manuum impositionem injungeretur, qua peracta eadem sollemnitate fiebat reconciliatio; hæc verò pro occultis peccatis quemadmodum secreto ab Episcopo, vel à Presbytero Episcopi auctoritate imponebatur, ita, ea peracta, etiam reconciliatio occulte, fiebat, et quidem vel ab Episcopo, vel Episcopo absente, ipso etiam inconsulto, à simplici Presbytero. (***) Syn. Hispal. II. laud. Can. VII. (*)

IV. Jam verò post sæculum VIII. uti publica pro occultis peccatis pœnitentia in desuetudinem abiit, ita quoque occultorum criminum pœnitentiam Presbyteris concessam fuisse creditum est, publicorum tantummodo Episcopis reservata. Hoc autem non de omnibus promiscue Presbyteris intelligas, sed de iis duntaxat, qui

(1) Vide LL. 18, 23, 30 et 37 tit. 4 part. 1. et L. 1. tit. 11 lib. 8 Novissimæ Recop. quæ præcipitur sub pœna pecuniaria Medicis et Chirurgis, ut infirmos periculosè sese confiteri admoneant. A

bus cura animarum commissa erat, scilicet Parochis. Et quidem ex eo tempore jus excipiendi fidelium confessiones ipsi beneficio parochiali *inmediate* adnexum haberi cœpit: Trident. *Sess. XXI. Ref. cap. 4.* Atque indè est, quod ad sæculum usque XIII. quisque adstrictus erat proprio Sacerdoti, sive Parocho, aliive Superiori sua peccata confiteri; uti patet ex Cap. *Omnis utriusque sexus 12. de Pœnit. et Remis.* ubi etiam in hæc verba decernitur: *Si quis autem alieno Sacerdoti voluerit justa de causa sua confiteri peccata, licentiam prius postulet, et obtineat a proprio Sacerdote, quum aliter ipse illum, non possit absolvere, vel ligare.* (**) Id ipsum constituit Rodericus Telliis in Syn. Tarracon. an. 1291. in Compil. Jo. Teres *Lib. V. Tit. XVI. cap. 2.* et eandem fuisse tunc Ecclesiæ disciplinam testatur Alphonsus Sapiens in *Leg. XXI. et XXII. Tit IV. P. I. (*)*

V. (**) Sæculo XIII. aliis, quam Parochis absolvendi facultas indulgeri cœpit. (*) Episcopis, et aliis Superioribus, necnon minoribus Prælatiis exemptis Gregorius IX. primus indulsit, *ut etiam præter sui Superioris licentiam providum, et discretum sibi possint eligere Confessarium.* (**) De Pœnitentiario Majori Episcopi, sive de Sacerdote, qui exciperet loco Episcopi fidelium Confessiones meminit Andreas Albalatus Episcop. Valent. præf. *Constit. de Confess.* Jo. Archiepiscop. in Syn. Tolet. laud. *Cap. XVIII.* concessit Curatis, *ut possent consocio, vel alteri discreto Presbytero confiteri:* et Jo. ab Aragon. Archiep. Tarracon. in Syn. an. 1229. *quod Presbyter volens Missam celebrare, si non habet copiam proprii Confessoris, possit cuilibet Presbytero idoneo sua peccata confiteri.* Videsis Compil. Jo. Teres *Constit. Superfl. ex Lib. V. de Pœnit. cap. 3. (*)* Tum idem hic Gregorius Fratres Prædicatores privilegio fidelium confessiones excipiendi impertit: Bulla data (***) in Urbe-Veteri 17. Kalend. April. an. 1230. id quod indicat præfatus Andreas Albalatus *ibid. (*)* quod dein alii Mendicantes, præsertim Minores consecuti sunt. (***) *Clement. Dudum de Sepulturis,* et Syn. Dertus. *Cap. XVII. (*)* Verùm ejusmodi privilegium ad ea tempora inauditum quum gravia Prælatos, ac Parochos inter, et Mendicantes dissidia excitasset, hæc *prorsus evellere, ac omnimode submovere intendens* Bonifacius VIII. sanxit, ut Regulares administrandæ Pœnitentiæ veniam pro idoneis fratribus ab Episcopis, prælatisve, Diœcesanis postularent: quòd si autem hi rennerent, possent quorumlibet confessiones liberè audire: *Cap. 2. de Sepult. in extrav. Communibus.* Tum Benedictus XI. Ordinis Prædicatorum maluit Ordinarios cogere ad impartendam tres intra dies designatis à Superiore fratribus petitam veniam, quibus elapsis, munus Confessarii obirent sine impedimento: *Extrav. Comm. Cap. 1. de Privilegiis.* Dein Clemens V. Bonifacii Constitutionem innovavit: *Clement. Dudum 2 de Sepulturis:* illam verò Benedicti Alexander V. ex Ordine Minorum restituit: *Constit. Regnans in excelsis.* Tum qui secuti sunt R. Pontifices potius favere, quam adversari ejusmodi Regularium privilegiis studuerunt. Tandem Synodus Trident. *Sess. XXIII. Ref. Cap. 15.* decernit, *nullum etiam Regularem posse Confessiones sæcularium etiam Sacerdotum audire, nec ad id idoneum reputari, nisi aut Parochiale beneficium, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut alias idoneus judicetur, et adprobationem quæ gratis datur, obtineat: privilegiis, et consuetudine quacunque etiam immemorabili non obstantibus.*

VI. Modo indicata illa Mendicantium Privilegia non nisi salvo Parochi sive proprii Sacerdotis jure sunt intelligenda; tum quod in privilegiis salvum semper ceasetur *jus tertii,* tum verò præcipuè quia eo sensu privilegia illa interpretati sunt R. Pontifices, ac præsertim Martinus IV. et Sixtus IV. Ille enim in Bulla an.

1280. expressè declarat, quòd ii, qui fratribus confitebantur *suis Presbyteris Parochialibus* confiteri, *saltem semel in anno, prout Concilium generale statuit* teneantur, (***) et quòd iidem Fratres eos ad hoc diligenter, et efficaciter secundum datam eis à Domino gratiam exhortentur. (*) Hic verò in *Extrav. Vices 2. de Tregua* præcipit, ut ipsi Mendicantes docere desistant, haud teneri Parochianos, saltem Paschatis tempore, proprio Sacerdoti peccata sua confiteri. *Quia, ait, de jure tenentur Parochianus saltem in Paschate proprio confiteri Sacerdoti.* (***) Unde laud. Jo. Archiepisc. Tolet. in Syn. an. 1324. *Cap. VII.* Presbyteris, ut possent frequentius celebrare tunc tantummodo concessit *alii Presbytero confiteri,* quum non possint commodè copiam sui Curati habere. (*) Plures Synodi etiam post Concilium Tridentinum antiquam consuetudinem semel saltem in anno proprio Parocho confitendi inviolatè servandam decreverunt. S. Carolus in I. Syn. Provinc. Mediolan. *Par. II. cap. 5.* Porro ipsemet Sanctissimus Archiepiscopus in sua Syn. Diœces. XI. Parochis imperat, *ut faciles se præbeant in consentiendo Parochialibus suis, de quibus nulla sit suspicio, ut ad alios Confessarios probatos se conferant.* I. Syn. Prov. Neap. hac de re sic decernit: *Servetur Constitutio felic. record. Innocentii III. ut saltem semel in anno proprio Sacerdoti, vel alteri ab Ordinario adprobato, singuli peccata sua confiteantur sub pœnis ibi contentis, atque aliis arbitrio nostro pendendis.* Profectò postrema hæc verba satis indicant eam fuisse Concilii sententiam, nimirum Parocho saltem constare debere suos Parochianos annuæ Confessionis præcepto fecisse satis. (***) Id ipsum Conc. Hispan. voluisse facillè quisquam deprehendet, qui eorum Canones attentè legerit. Videsis hujus *Lib. Tit. IV. (*)*

VII. Igitur jure novissimo in singulis Diœcesibus Episcopi, Parochi, aliique, quibus animarum cura concredita est, Sacramenti Pœnitentiæ ministri sunt ordinarii, et proprii: ceteri verò, sive Presbyteri, sive Regulares illud jure veluti extraordinario, et delegato administrant, (***) et ii tantummodo, qui ab Ordinario adprobati fuerint, *et illius facultatem, quæ gratis datur, in scriptis habuerint.* Syn. Valent. *Sess. II. Tit. II. cap. 16.* ex præscript. Trident. *Sess. XXIII. Ref. cap. 15. (*)* Tum Parochi vi sui beneficii facultatem habent excipiendi confessiones suorum Parochianorum etiam extra propriam Parochiam, atque adeo Diœcesim; ceteri verò Presbyteri, nisi reipsa ab Episcopo adprobati sint, confessiones excipere vetantur: et quamvis ab Episcopo fuerint adprobati, attamen *dum in alienis Parochiis hoc Sacramentum ministrare usvenerit, a Parocho vel ab Ordinario licentiam ministrandi impetrent:* I. Syn. Prov. Neap. *cap. 16.* Quinimmo his Episcopi pro suo arbitrio limitatam ad tempus, personas, et materiam concedere solent facultatem. Plerumque ad sex menses impartiri solet, et aliquando pro viris tantum ratione ætatis. Adhæc ut plurimum confessiones Monialium excipiuntur, quibus exquisito Confessario opus est, nonnullique casus atroces, quos sibi Episcopus reservat: *Trid. Sess. XIV. de Sac. Pœnit. cap. 7. (***)* Quum primò cœperunt Episcopi alios præter Parochos Confessarios instituere, tunc etiam cœpisse videtur reservationis usus, ita ut atrociora generatim crimina Episcopis tunc absolvenda reservarentur. Adde laud. *Constit. Valent. ibid.* Dein verò quædam speciatim peccata duxerunt sibi reservare Episcopi, uti gessit sæpius laud. Jo. Tolet. in præf. *Synod. ibidem. (*)* Sunt quoque casus veteri consuetudine R. Pontifici reservati; à quibus, ut quis absolvi potuisset, olim Romam eundem fuit. At hodie Episcopis, nonnullisque Presbyteris facultas de iisdem absolvendis à R. Pontifice impertiri solet. (***) In Hispania exstat Bulla *S. Cruciatæ,* qua pœnitentibus concessum est, ut ab reservatis Episcopo toties absolvi à Confessa-

rio possint, quoties illa committant, semelque intra ejusdem Bullæ publicationis annum, et in mortis discrimine ab iis omnibus, quorum absolutio R. Pontifici est adligata, si hæresis crimen excipias. (*)

VIII. De casibus R. Pontifici reservatis, uti quoque de reservatis Archiep. Neap. opportunius in Institutionibus Moralibus. Illud hic tantummodo observare juvat, reservationum utilitatem in eo præcipuè positam esse, ut homines perpensa absolutionis difficultate, ab illis criminibus abhorreant, (**) et ad resistendum peccato eo cautiore reddantur, quo peccata arctabuntur verecundius confiteri. Ita mox laud. Jo. Tolet. *ibid.* (*) Pœnitentiarius veluti Episcopi delegatus est, ut de iis cognoscat, et absolvat. In mortis autem articulo quilibet Presbyter à quibuscunque, etiam Papæ reservatis criminibus morti proximum absolvit; Trident. mox *cit. loc.* modo is quædam pœnitentiæ signa edat; (**) qui enim pœnitentiam in mortis agit periculo, non diutine a reconciliationis gratia differendus est; sed si præceptum mortis urget periculum, pœnitentia per manus impositionem accepta, statim ei reconciliatio adhibenda est. Hæc Synod. Tolet. XI. *Can. XII.* Consonat Illiberit. passim: Nicæn. *Can. XII.* Barcinon. an. 540. *Can. VIII.* Ne plures. Nunquam enim Ecclesia nisi petentibus absolutionis Viaticum impendendum esse censuit. Unde Synod. Tolet. XII. *Can. II.* ita decernit: *Sacerdos, qui non sentienti, neque petenti ausu temerario pœnitentiam dederit, neque se exhortatu ejus, qui pœnitentiam accipit manuum indicis, vel quibuslibet aliis evidentibus significationibus invitatum fuisse probaverit, unius anni excommunicationis sententiæ subiacebit.* Aliter quam tota retro Ecclesiæ antiquitas opinari exorsi sunt benignissimi nostri temporis Theologi. Extremam animam agentibus, etsi pœnitentiæ signa non edant, neque ediderint, conditionatam absolutionis formulam: *Si capax es,* vel hanc: *Si adponis verum dolorem* impertiendam esse contendunt. At nihil nisi pietatem, benignitatem, lenitatem in hujus noviter excogitæ opinationis fulcrum, momenti producunt. Sed quid? Ecclesia, quæ tot retroactis sæculis absolutionem, nisi pœnitentibus denegavit, Ecclesia, quæ nullum hucusque Canonem in hujus recentis sententiæ patrocinium edidit, atrox dicenda erit, trux, crudelis? Benigniores ne erunt isti Theologi tota Ecclesia? Inclamant: Posita conditionata verborum forma, nulla Sacramento injuria irrogatur. Verum quis hanc conditionem formæ absolutionis adpinxit, ut si forte posset, debitam Sacramento salvaret venerationem? Temere inventam dixit Illmus. Genetus: hunc sed immerito redarguit Cl. Berti Theolog. *Discipl. Libro XXXIV. Cap. 8.* Porro sæculo VIII. cavendæ Baptismi iterationi Baptismatis Sacramenti formæ, hæc adjecta est conditio: *Si non es baptizatus &c.* Hæc sæculo XII. probata est ab Alexand. III. sæculo XIII. à Gregorio IX. inserta est Juri Canonico *Cap. 2. de Baptismo,* atque ab omnibus generatim accepta est; à præf. Andrea Albal. nimirum in *Const. de forma Baptismi,* et à Jo. Tolet. in præf. *Syn. Cap. XV.* Sæculo XVI. à Clemente VIII. præscripta est Episcopis Latinis confirmantibus baptizatos à Presbyteris Græcis; sed conditio *Si capax es,* eaque in absolutionis formula, recentissima plane est, et à Theologis Casuistis inventa, qui formæ Baptismatis conditionem æmulasse visi sunt. Non desunt Theologi, qui moribundis, de quibus agitur, negandam esse absolutionem contendentes, in praxi tamen elargiendam esse, pronuntiant. Quis hoc componat discrimen sine abjecto prorsus conscientiæ dictamine, quod est prudenter operandi principium? (*) Sed ne fraudi locus sit, ægroti ante omnia, ut hoc Sacramento se muniant, admonentur, præsertim à medicis, quibus præceptum est, *ut ad ægrotos adducti, antequam illorum curam suscipiant, eos moneant, ut idoneo Confessario sua pecca-*

*ta confiteantur: alioquin ultra triduum ad eos visitandos non accedant juxta Const. Pii V. quia valde præposterum est, neglecta nobilioris, ac semper duraturæ animæ cura, curando momentaneo pulveri tantopere invigilare: Eadem Syn. Provinc. Neap. *ibid.**

(**) IX. Prima, quæ hæc de re occurrit Const. et ex qua posteriores emanasse credibile est, rectè dixeris Decret. Innocent. III. in *cap. 13. de Pœnit. et Remiss.* qua medicis injunctum est, *ut quum eos ad infirmos vocari contigerit, ipsos ante omnia moneant, et inducant, ut medicos advocent animarum, ut postquam fuerit infirmo de spirituali salute provisum, ad corporalis medicinæ remedium salubrius procedatur; idque sub pœna privationis ab ingressu Ecclesiæ.* Syn. Dertus. *hoc salubre, atque utile statutum, aut oblivione, aut contentu frustrari considerans sub excommunicationis pœna ipso facto incurrenda, medicis præcipit Cap. XIX. ut nullum infirmum ultra tertiam vicem visitare præsumant, de quo non sciant, quod in illa ægritudine salutare Pœnitentiæ Sacramentum susceperit.* Didacus Deza in *Syn. Provinc. Hispal. Cap. IV.* animadvertens, quod *medici parum Deum timentes* præf. Innocent. III. Decretalem minimè observarent, *statuimus, ait, ut in posterum omnes medici nostræ Archidiaçeseos, et Provinciae sint diligentes in observatione dictæ Decretalis, statimque in prima visitatione moneant, et hortentur... infirmos, ut confiteantur, et disponant suam conscientiam, et ita facere non omittant cum qualibet persona cujusvis status, et conditionis existat; quod si talis infirmus id non præstiterit, medicus postquam de eorum notitiam habuerit, illum secunda vice non invisat, neque curet... sub pœna excommunicationis, et ducentorum marapetinorum.* Consonat Syn. Valent. *Sess. II. Tit. II. cap. 8.* Pius V. die 8. Martii an. 1566. Innocentii Constitutionem confirmans decrevit, medicos non debere ultra tertiam diem infirmos invisere non confessos, nisi longius tempus infirmo Confessor ob aliquam rationabilem causam concesserit. Decrevit etiam, quod medici inobedientes ultra pœnas in dicta Constitutione contentas, perpetuo sint infames, et gradu Medicinæ, quo insigniti erant omnino priventur, et a Collegio, seu Universitate Medicorum ejiciantur, ac pœna etiam pecuniaria arbitrio Ordinariorum, ubi deliquerint mullentur. Quam quidem Constitutionem suæ inseruit Collect. Jo. Teres *Lib. V. Tit. XVI. cap. 7.* Alphonsus Sap. *Leg. XXXVII. Tit. IV. P. I.* statuit, ne medici aliquem sanitati restituere tentarent, quin prius peccata fuerit confessus. Carolus V. anno 1548. *Leg. III. Tit. XVI. Lib. III. Novæ Recop.* Jus Canonicum hæc in re medicis, et chirurgis observandum voluit, ita ut secunda saltem vice de Confessione à se peragenda infirmum nonere teneantur, idque sub pœna decem millium marapetinorum. Henricus II. Fisco adplicandam decrevit dimidiam bonorum partem fidelium, qui absque perceptis Confessionis, et Eucharistiæ Sacramentis decesserint: *Leg. V. Tit. I. Lib. I. Novæ Recop. (*)*

X. Non desunt Auctores inter quos Jo. Morinus *Libro VIII. de Pœnit. Cap. 23.* qui docent olim apud Latinos etiam diaconos confessiones in extremo vitæ periculo excepsisse, lapsisque dedisse reconciliationem, atque absolutionem à peccatis, Presbytero absente. Huic sententiæ prora, et puppis est illud Cypriani *Epist. 12. ad Clerum de Lapsis,* ubi hæc habet: *Si incommodo aliquo, et infirmitatis periculo occupati fuerint, non expectata præsentia nostra apud Presbyterum quemcunque præsentem, vel si præsens non fuerit, apud Diaconum quoque exomologesim facere delicti sui possint, et manu eis in pœnitentiam imposita veniant ad Dominum cum pace, quam dari martyres litteris ad nos factis desideraverunt.* At verò Carolus Blaschus Vir Cl. et de re Canonica benemerentissimus *Tom. II.*

Opusc. Dissert. I. post expositas, rejectasque plures Theologorum, Canonistarumque in productum locum interpretationes, suam adfert, qua contendit Cyprianum tantummodo exomologesim Diaconis tribuisse, hoc est, cœremonias, ritusque ab Ecclesia præscriptos, qui tertium publicæ Pœnitentiæ gradum constituebant, scilicet *Prostrationem*, Græcis adpellatum, haud verò manuum impositionem, quam absolutio à peccatis comitabatur, quamque diacono non tribuit Cyprianus. Hanc quidem interpretationem ab Pamelio in *Tertull. pag. 200.* Baluzio in *Epist. Cypriani 13.* Petavio in *Diatr. de Pœnit. et reconc. cap. 2.* aliisque satis indicatam, jam produxerat in suis Theologicis disciplinis Jo. Laurentius Berti *Lib. XXXIV. Theolog. Discipl. cap. 4.* At verò eandem Vir egregie doctus in modo indicata Dissertatione petitis undique ex antiquis Patribus, atque adeo ab ipso Cypriano argumentis mire adstruit, eruditisque animadversionibus illustrat. (**)
Verùm non ita facilè ac Cypriani verba interpretari potest *Can. XXXII. Syn. Illiberit. Si quis gravi lapsu in ruinam mortis inciderit, placuit agere pœnitentiam non debere sine Episcopi consultu; sed potius apud Episcopum agat, cogente tamen infirmitate. Non est Presbyterorum, aut Diaconorum communionem talibus præstare debere, nisi eis jusserit Episcopus.* (*) Tum *ibid. Dissert. II.* pluribus idem Cl. Autor inquit, num quisquis Sacerdos, licet excommunicatus et degradatus, valide urgente mortis periculo absolvat; adhæc quodnam mortis periculum revera urgens dici possit eruditè explicat. Modo indicatæ in hanc rem Dissertationes omnino adeundæ.

XI. Jam verò illud, quam maximè possunt Episcopis curandum est, ac quam diligentissime providendum, ne temere Sacerdotes ad confessiones audiendas admittantur, sed curam adhibeant non mediocrem, ut tam sæculares, quam regulares Clerici exactissime de vita, moribus, et doctrina examinentur, et probentur; ne vel cæco cæcum ducente ambo in foveam cadant, si scientia desit. Eodem Syn. Prov. Neap. *ibid. (**)* Ad Sacerdotum confessiones audiendas eos duntaxat eligant in unaquaque Ecclesia, quorum magis sit probata vita; hinc enim tota fere pendet Sacerdotum disciplina: Antonius August. in Syn. Tarracoa. in *Compil. Jo. Teres Lib. III. Tit. XXIV. cap. 15.* Imò ad quorumlibet confessiones audiendas multum intererit a quibus illud Sacramentum Ministris conferatur: Syn. Valent. *Sess. II. Tit. II. cap. 12. (*)*

XII. Tum Confessariis eadem Syn. *ibid.* haud levibus intentatis pœnis graviter mandat, ne petant, aut erigant a pœnitentibus pecuniam, aliudque temporale lucrum, sive ob pœnitentiam pro peccatis perferendam, sive quod res sit restitutioni obligata, sive pro votorum commutatione, sive pro celebratione Missarum, nec omnino quidquam quovis quæsito colore.

(**) XIII. Summo in id incumbendum est studio, ut in injungenda satisfactionis pœna, quantum vires pœnitentis patiantur, qualitati criminum respondeat, ne si forte peccatis conniveant, et indulgentius cum pœnitentibus agant, levissima quædam opera pro gravissimis delictis injungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur: Trident. *Sess. XIV. cap. 8. Sed prudenter ac perite ea medicamina adhibeant, quæ singulis morbis sunt adcommodata:* Syn. Valent. *ubi supra. (*)*

(**) XIV. Adhæc Confessarii dimittant necesse est eos pœnitentes, qui fratris honorem deturparunt, qui aliena bona retinent, qui in proxima peccandi occasione versantur. Eadem Syn. Valent. *ibid. qui enim, progreditur, peccata quantum in se est, non avellit radicitus, nec vitam in melius commutare statuit, fructum hujus Sacramenti non adsequitur.* Recidivis quoque, et innolita delinquendi

habitudine implicatis, absolutionem minime elargiatur. Hæc totius retro antiquitatis doctrina est, scilicet Syn. Illiberit. *Can. III. VII. XLVII. et LXII.* et Siricii ad Hiemerium Tarrac. *Cap. V. Synod. Tolet. III. Can. XI.* de laxata jam tum hac in re disciplina, ita conqueritur: *Comperimus per quasdam Hispaniarum Ecclesias, non secundum Canonem, sed fœdissime pro suis peccatis homines agere pœnitentiam, ut quotiescunque peccare libuerit, toties a Presbytero se reconciliari expostulent.* Has Hispaniarum Patrum querimonias si serio meditentur nonnulli Confessarii, totis artibus contremiscant necesse est. Legant insuper Syn. Tolet. VI. *Can. VII. Sacerdos... si eos (recidivos) quolibet munere, vel favore, aut diligentia admonere noluerit, et aut revertentes suscipiant, aut contemnent de Ecclesia (non) rejiciat, simili sententia plectatur, quousque emendationis, vel damnationis eorum ab eo sententia promulgetur.* Bellum, idque terrimum indicitur Confessariis, quum ii à quibus expectari possunt obsequia, commendationes, et munuscula suis se sistunt pedibus provoluti; totus christianæ fortitudinis spiritus necessarius est, ne à potentissimo præmii inimico evincantur. Quo circa Supremus Castellæ Senatus jure merito legata omnia à pœnitentibus extremo morbo laborantibus, in Confessariorum, vel eorum Ecclesiarum, aut Monasteriorum favorem facta, irrita declaravit Sanct. III. *Tit. V. Lib. V. vulgo Autos Acordados: Quum profanis enim sacrisque Legibus interdictum sit iudicibus omnibus, ne se muneribus corrumpi patiantur, quo liberiores sint, ad suum jus cuique tribuendum; multo id magis in confessionis iudicio servandum est, ubi salus agitur animarum:* Syn. Tolet. an. 1582. *Act. III. Decr. 26. alias 27.* Et ut à Sacramentorum administratione tollatur omnis avaritiæ suspicio, neque votorum commutatio in propriam Confessarii utilitatem edenda est, quamvis Confessarius accepta aliqua pecuniæ quantitate se Missas celebraturum esse dicat... Qui contra fecerit in excommunicationem incidat: Syn. Valent. *Sess. II. Tit. II. cap. 18. (*)*

(**) XV. Caveat autem omnino Confessarius, ne verbo, aut signo, aut alio quovis modo aliquatenus prodatur peccatorem... quoniam qui peccatum in pœnitentia iudicio sibi detectum præsumserit revelare, non solum a Sacerdotali officio deponendum, verum etiam ad agendam pœnitentiam in arcum Monasterium detrudendum decrevit Innocent. III. *de Pœnit. et Remiss. cap. 12.* cui consonat *Lex XXXV. Tit. IV. P. I. Rigorem auxit Synod. Penna-fid. Cap. V.* constituens, quod si qui tam nefandi criminis rei inventi fuerint, tanquam deportati, et in metallum damnati, perpetuo carceri mancipentur, pane, et aqua pro vite sustentatione solummodo reservatis; quin et *Cap. VI.* omnibus ejusdem Provinciæ Tolet. Episcopis injunxit, ut Constitutionem hanc in sua quisque Diœcesi promulgandam curent. (*)

(**) XVI. Animadvertat quoque Confessarius, Pœnitentiæ forum locum non esse aptum superfluis sermonibus. Spiritus luxuriæ potentissimus, subtilissimus, et audacissimus est, ita ut ne ipsis parcat Sacerdotibus, quum ad ipsum debellandum se sistunt. Qua de re præf. Synod. Tolet. anno 1582. *Act. III. Decr. 28. alias 29.* Sacerdotem, qui cum femina, cujus antea Confessionem audivit, polluitur; per suspensionem ab Officio, et Beneficio, aliisque pœnis puniendum sanxit. Plures Summi Pontifices in Confessarios sollicitantes Constitutiones edidit. Paulus IV. Pius IV. Clemens VIII. Paulus V. Tandem verò Gregorius XV. an. 1622. Alexander VII. an. 1665. et nuper Benedictus XIV. 1. Julii an. 1741. quarum vi Constitutionum denuntiandi sunt hæreticæ pravitate Inquisitoribus Sacerdotes, quicumque ii sint, qui pœnitentem sive in actu Sacramentalis Confessionis, sive antè, vel immediate post, sive occasione, aut prætextu Confessionis, sive in alio

loco ad id destinato cum simulatione confessionis, ad inhonesta sollicitare, aut verbis, aut signis, aut nutibus, aut tactu, aut per scriptum, vel tunc, vel postea legendum tentaverint, vel illicitos, aut inhonestos sermones, aut tractatus habuerint. Ab hoc autem denuntiandi onere non eximitur sollicitatus, etiamsi, sollicitans Sacerdos erit, qui jurisdictione ad absolutionem valide impertiendam careat, aut sollicitatio inter Confessarium, et pœnitentem mutua fuerit, sive sollicitationi pœnitens consenserit, aut non, vel longum tempus post ipsam sollicitationem jam effluerit, aut sollicitatio non pro se ipso, sed pro alia persona peracta fuerit. (*)

(**) XVII. Ut omnem demum turpitudinis occasionem à Sacri Tribunalis sanctitate averteret idem Summus Pontifex, in eadem Constitutione omnibus prorsus Confessariis, omnem omnino facultatem excipiendi Confessionem personæ complicitis in peccato turpi abstulit, præter casum extremæ necessitatis, et deficiente tunc quocunque alio Sacerdote. (*)

(**) XVIII. Ad vitanda hæc abusionum monstra, plura prudentissimo sane consilio, nuper constituta sunt de confessionum excipiendarum modo. Superpelli- cœi usum præscribunt præf. Synod. Tolet. an. 1582. Act. III. Decr. 30. alias 31. et Valent. Sess. II. Tit. II. cap. 17. quin et hæc eadem Syn. *ibid.* Confessionalia confici decrevit in quibus apto, et patenti loco confessiones potissimum fœminarum audiri possint. Alphonsus Sapiens Leg. XXVI. Tit. IV. Part. I. mulieres confessiones non è regione, sed propè Confessarium adesse voluit. Mox laud. Synod. Tolet. Decret. 27. alias 28. Confessionalia ita confici statuit: *ut inter Confessorem, et mulierem pœnitentem honestatis causa ferrea lamina, aut tabella minutis foraminibus pertusa interponatur.* Postremò, ut omnis prava consuetudo penitus eradicetur, et Confessiones tam virorum, quam mulierum, qua par est reverentiâ excipiantur; exstat S. Inquisitionis novissimum Decretum 12. Novemb. an. 1781. quo gravissimis constitutis pœnis Conciliorum hæc de re statuta ad praxim reduci jubentur. (*)

CAPUT SETIMUS.

DE SACRAMENTO EXTREMÆ UNCTIONIS.

I. Extremæ Unctionis ministros Sacræ litteræ Jacobi V. v. 14. solos Presbyteros aperte produnt, et ex traditione Ecclesiæ nonnisi Parochus, vel ejus delegatus illam jure administrat. Regulares sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, et sedi Apostolicæ reservatæ, vetantur hoc Sacramentum Clericis, vel laicis ministrare. Clementin. I. de Privilegiis. Apud Græcos more ab Ecclesia Latina nunquam improbato, non Episcopi modo, verum et simplices Presbyteri, ac potissimum Parochi, Sacrum Oleum conficiunt, ac benedicunt: Goar in *Notis ad Rituale Græcorum.* Verùm in Ecclesia Latina ex antiquissima consuetudine nonnisi Episcopi hanc consecrationem, sive benedictionem peragunt.

II. Extrema Unctio quibusnam ministranda sit perbellè exponit I. Syn. Prov. Neap. cap. 18. *Ut autem Sacramentum hoc neque sanis corpore ministrandum est, nec jam jam ingressuris mare ventorum vi turbatum, nec paulo post prælium commissuris, nec capite damnatis, nec denique infantibus nondum rationis usu præditis: ita neque eis denegandum est, quibus, mortifero vulnere accepto, mortis imminet periculum, sive superveniente febre correpti, sive vulnere tantum e vita decedant, etsi nec peccata confessione expiare, nec Eucharistiam sumere poterunt, modo tamen ostenderit signa pœnitentiæ.* Tum *ibid.* Parochis mandat, ut

ægroto, dum integris est sensibus, illud conferant, *nec in eum articulum temporis differatur, in quo infirmus sensu omni caret, speque recuperandæ sanitatis.* (**)

Quo pacto ministranda sit, ac quam reverentiâ Sacrum Oleum deferri, contrectari, et servari debeat optime expressit Andreas Albalatus in Const. Syn. Valent. an. 1255. Constit. de Extrema Unctione: *Omnibus in ægritudine constitutis tradatur a Sacerdotibus, et in Ecclesiis publice prædicetur, et in Sancto die Jovis quilibet Sacerdos Parochialis mittat pro Oleo infirmorum, Catechumenorum, et Chrismate sancto tres ampullas, et cum omni magno honore, et reverentiâ Sanctum Oleum ad infirmum deferatur, et eos ungat Sacerdos cum magno honore, et orationum celebritate, quæ ad hoc sunt institutæ. . . . Illud tamen notandum est, quod istud Sacramentum, tantum præstatur adultis, et sicut Pœnitentiæ iteratur, ita et istud Sacramentum.* Id tamen præscribendum voluit Syn. Tarracon. circiter an. 1248. ut *Sacramentum Extremæ Unctionis petentibus libere, et sine pecunia a Sacerdotibus ministretur:* Collect. Cons. Superfl. de Sacra Unctione ex Lib. I. Cap. un. (*)

III. Sanctum Oleum ad hoc Sacramentum, et ad Baptismum necessarium quotannis renovandum est, et à Parochis, ne sacrilegio violari possit, ea qua par est, diligentia vasis argenteis bene clausis repositum servandum est, et quidem patenti in loco à cornu Evangelii propè aram maximam clave munito, quæ à solo Parocho servetur: ostiolo verò inscribatur: *Sacra Olea.* II. Syn. Prov. Neap. Tit. III. cap. 6. (**)

Id ipsum penè de Sacri Olei custodia præscriptum est in Syn. Hispal. an. 1512. Cap. L. et Collect. Jo. Teres Lib. III. Tit. XXVI. cap. 1. (*)

IV. Quamvis non eadem semper fuerit Ecclesiæ disciplina, ut hæc, aut illa corporis membra stata lege sacro Oleo, inungerentur; quum interdum aut duntaxat pectus, aut membrum, quòd majori dolore cruciaretur, inungi consuevisse videamus; pluribus tamen ab hinc sæculis mos invaluit, ut oculi, aures, nares, os, manus, tum et pedes, ac renes oblinerentur. Ita Rituale Rom. præscribit: at ibidem subnectitur honestatis ergo in mulieribus renum unctionem esse omittendam, quòd quidem et in viris servandum jubetur, si eo morbo laborat infirmus, ut non sine incommodo moveri possit. Quòd tandem ad formam, qua hoc Sacramentum confertur attinet, ea olim indicativa potius fuisse videtur, licet orationem aliquo modo complecteretur; at deinde in deprecativam immutata est; quam et probavit Syn. Trid. et omninò adhibendam decrevit Sess. XIV. cap. 1. de Extrem. Unctione.

CAPUT OCTAVUS.

DE SACRAMENTO MATRIMONII.

(**) I. Conjugium, hoc est pereane maris, et fœminæ contubernium, adeo improbarunt Manichæi, ut illud appellare non duxerint *opus diaboli, scortationem, et impudicitiam negotium.* His edocti Priscillianistæ, in promiscuo mulierum usu tanquam sues volutabantur, ut evincitur ex *Epist. XCIII.* alias XV. Leonis Mag. ad Turibium Asturic. cap. 7. Contra quos Patres Toletani in Regula Fidei Can. XVI. adjecta Syn. Tolet. I. ita definiunt: *Si quis dixerit, vel crediderit conjugia hominum, quæ secundum Legem Divinam licita habentur, execrabilia esse, anathema sit.* Consoat Syn. Bracar. I. Can. XI. *Si quis conjugia humana damnat, et procreationem nascentium perhorrescit sicut Manichæus, et*